

ХРОНИКА / CHRONICLE

XI МЕЖДУНАРОДНА НАУЧНА КОНФЕРЕНЦИЯ „КОНЦЕПТУАЛНИ ПРОБЛЕМИ ФУНКЦИОНУВАННЯ МОВИ У ПОЛКУЛТУРНОМУ ПРОСТОРИ“ (30 МАРТ 2022 Г.)

11TH INTERNATIONAL SCIENTIFIC CONFERENCE ON *CONCEPTUAL PROBLEMS OF THE FUNCTIONING OF LANGUAGES IN A POLY CULTURAL SPACE* (30 MARCH 2022)

На 30 март 2022 г. в гр. Мелитопол, Украйна, се проведе XI Международна научна конференция „Концептуални проблеми функциониране на мова в полікультурному просторі“. Вече повече от месец светът живееше в ситуация, немислима за Европа в XXI в. Отхвърляйки войната като неприемлив начин за решаване на национални конфликти и териториални спорове, учени и изследователи от Мелитополския държавен педагогически университет „Богдан Хмелницки“ (МДПУ), Лаборатория по филологически изследвания, успяха да организират научното събитие и го проведеха в задочен формат.

В програмата бяха включени над 30 доклада. На поканата се отзоваха, освен учени на институцията домакин, изследователи от редица вузове на Украйна. Участваха също представители от България, Полша, Казахстан. Важно е да се подчертае, че в този сложен момент учените се обединиха около идеята за общославянската солидарност и посочиха като работни езици на конференцията украински, руски, полски, български и английски език. В научния форум взеха участие учени от водещи образователни и научни институции, като Института за български език „Проф. Л. Андрейчин“ при Българската академия на науките, Софийския университет „Св. Климент Охридски“, Тернополския национален педагогически университет „Володимир Гнатюк“, Шуменския университет „Епископ Константин Преславски“, Classic Private University (Za-

porizhzhia), Лвовския национален университет „Иван Франко“, Хмелницката хуманитарно-педагогическа академия (ХГПА).

Конференцията беше посветена на актуални въпроси на езикознанието, социолингвистиката, литературознанието, комуникацията. Изследователи от различни професионални нива поставиха проблеми от широк научен диапазон. Форумът работи по следните тематични направления: „Комуникативно-функционални аспекти на речевата дейност в мултиетническа среда“, „Концептосфера и езикова картина на света“, „Литературният текст като феномен на авторовия модел на света“, „Междукултурната комуникация в областта на професионалната интеграция“, „Преводът като проява на междукултурната комуникация“, „Иновативни технологии в теорията и практиката в обучението по език и литература“.

Първият блок, посветен на комуникативно-функционалните аспекти на речевата дейност в мултиетническа среда, започна с доклада на Д. Атанасова от Софийския университет „Св. Климент Охридски“ на тема „Мултикултурният свидетелски прочит на Михаил Чайка-Чайковски на съдбата на българите във Вардарска Македония през Възраждането“. Акцентът беше поставен върху славянското движение през XIX в., което обхваща обществения, литературния и научния живот и издига идеали, които намират отражение в полския месианизъм, чешкия коларизъм, южнославянския илиризъм и руското славянофилство. Последва докладът на И. В. Волкова на тема „Пуристичні тенденції в українській лексичі“, в който беше приложен социолингвистичният подход към езика като обществено явление, отразяващо прогреса на обществото и науката, в резултат на което непрекъснато се попълва както със заемки, така и с нови терминологични единици, създадени от собствените му ресурси.

Голяма група доклади представи научните изследвания, върху които учените от МДПУ работят през последните години. Това бяха научните съобщения на З. О. Митяй на тема „Дискурсна модальна семантика художногo текста“ и на Т. В. Сіроштан, Н. В. Романюк на тема „Словотворна структура англцизмів з абстрактною семантикою“, последвани от доклада на Т. В. Тарасенко, Т. В. Коноваленко и М. Р. Тарасенко на тема „Мова як головний інструмент міжкультурної комункації“.

Модульът „Концептосфера и езикова картина на света“, посветен на едно от най-новите направления в когнитивната лингвистика, беше открит от Т. Брага от Института за български език „Проф. Любомир Андрейчин“ при Българската академия на науките. Докладът „Концепт життя, буття (існування) у мові новоболгарських дамаскинів XVIII століття“ представи интердисциплинарен поглед към новобългарските Одески

дамаскини и влиянието на новобългарския език върху картината на света на средновековния българин. Кръгът от тематични доклади продължи Красимира Колева от Шуменския университет „Епископ Константин Преславски“, която от няколко години работи като български лектор в МГПУ. Научното ѝ съобщение „Концептът *наш език* в мултиетническото и мултиконфесионалното пространство на Западните Балкани“, което разглежда балканско-славянската общност на гóраните, населяващи компактно географската област Гòра и част от сръбските анклавни, засегна един актуален проблем на Балканите – традиционното съжителство между славянско и неславянско население с различно вероизповедание. В този модул се включиха и колегите от МГПУ I. М. Костішак и О. Г. Хомчак с доклада „Лінгвокултурний зміст ономастікону в ідіостилі Дари Корній“, както и Т. В. Насалевич и Г. Н. Емірасанова с доклада на тема „Територальні варіанти англійської мови у Великій Британії“. В този модул бяха разисквани различни аспекти на две важни функции на езика: функцията на съобщение и функцията на въздействие.

Международният форум продължи с модула „Литературният текст като феномен на авторовия модел на света“, в който акцентът беше поставен основно върху литературата, която отразява проблемите на обществото и интерпретира социалните проблеми с помощта на художествени средства. Представените от учени и изследователи от университета домакин научни съобщения „Теоритичні засади реалзації функції впливу в тексті Есею“ (Х. Ж. Блошенко); „Жанрові координати романного мислення М. Кідрука та Д. Брауна“ (Ю.М. Єгорова, У. С. Сажко, К. Ю. Калугіна); „Літературна візія немовної сім’ї в українській і норвезькій літературі (на матеріалі роману Ю. Гордена „Помаранчева дівчинка“ та новели Г. Тютюнника „Три зозулі з поклоном“)“ (Н. С. Мажара, В. В. Множинська); „Антропологія злочину як предмет художньої літератури“ (М. Є. Мальцев); „Психологізм повісті Ірини Вільде „Метелики на шпильках““ (О. А. Огульчанська, О. В. Базенюк); „Засоби психологізму у творі Івана Франка „Для домашнього вогнища““ (О. А. Огульчанська, О. С. Коровіна) много точно успяха да формулират проблема за отчуждението в съвременното общество като социопсихологически феномен, представен в художествената литература. Тематичният панел продължи с доклада на I. С. Таран и О. Г. Хомчак на тема „Часопросторовий вимір образу Ольги Кобилянської на сторінках біографічного роману В. Рублевської „Шарітка з рунгу“, в който беше засегнат проблемът за художествената природа на хронотопа.

Блокът „Превод и комуникация“ включваше изследвания върху феномена *междукulturна комуникация* и неговите езикови аспекти. О. В.

Сердюк от Лвовски национален университет „Іван Франко“ представи изследването „Лакуни и їх значення в міжкултурній комуникації“, посветено на езиковите празнини като елемент от речта на представители на различни култури, които понякога са бариера за межкултурната комуникация и пречка за взаимното разбиране в някои езикови и културни общности.

Няколко доклада дискутираха теми в модула „Межкултурна комуникация в сферата на професионалната интеграция“. І. Гапеева в съобщението си „Наявність мовної сугестії у педагогічної діяльності вчителів“ представи различни прояви на речевото влияние, които присъстват във всеки комуникативен процес, като педагогическата дейност на учителя не прави изключение. За пълнота ще изброя останалите доклади, които бяха представени на научното събитие: О. Г. Фоменко (Classic Private University, Zaporizhzhia) „Humanoid robot narration in the novel by Kazuo Ishiguro “Klara and the Sun”“; А. О. Бондаренко (ХГПА) „Соціокультурна компетентність як компонент комунікативної компетентності учнів“; К. В. Гахарія, Т. В. Рябуха (МГПУ) „Написання есе як метод розвитку критичного мислення на заняттях з іноземної мови у вищій школі“; Н. О. Гостіщева, Т. І. Харченко, Г. В. Матюха (МДПУ) „Використання подкастів у навчанні англійської мови“; В. Ю. Котлярова, М. В. Ткач, А. В. Котлярова (МГПУ) „Інформаційні технології як складова професійної орієнтованої методики навчання іноземних мов“. В този модул бяха коментирани различните културологични подходи, литературни и педагогически иновации.

В заключителния модул бяха представени докладите на учените от МГПУ: Ю. А. Надольська и О. Черняк на тема „Проблемно-ситуативні завдання при вивченні іноземної мови у закладах середньої освіти“; Т. В. Насалевич и С. А. Щєбликін „Teachers’ and students’ roles in communicative language in teaching“. Изследователите от ХГПА Т. М. Северіна и Л. М. Глушок представиха доклад на тема „Діяльнісний підхід до організації психолого-педагогічної практики майбутніх вчителів іноземної мови з ЗЗСО“, последван от научното съобщение на О. В. Федорова, М. Г. Бабічева и О. Г. Степенко „Використання стратегії „Аналіз семантичних рис для розвитку іншомовної лексичної компетентності учнів“. Найзапомнящото се в този модул беше съобщението на К. Ляшенко, ученичка от Запорожката гимназия № 11, на тема „Keeping speaking skills at bay a secondary school dilemma“. В доклада си тя засегна проблема за устната комуникацията в украинските средни училища, като изтъкна, че украинските гимназисти, изглежда, изостават от връстниците си в ЕС в основните си умения за междуличностна комуникация и възможностите за образователна мобилност на английски език.

XI Международна научна конференция „Концептуалні проблеми функціонування мови в полікультурному просторі“ мина под мотото за интердисциплинарността. Научният инструментариум беше от сферата на културната антропология, езиковата контактология, социалната психология. Невъзможността за дискусии по време на форума не успя да помрачи научното събитие. Организаторите на конференцията направиха всичко възможно материалите да бъдат публикувани в електронния сборник „Мова. Свідомість. Концепт: збірник наукових статей“, който е предназначен за специалисти и широк кръг читатели, интересувачи се от проблемите на филологията, педагогиката, културата и социолінгвистиката.

В процеса на глобален научен обмен на идеи, концепции и модели за развитие участниците във форума се обединиха, освен в своите научни търсения, и в каузата да се солидаризират с хилядите украински и руски учени, включително историци и слависти, които без страх вдигнаха глас срещу войната в защита на общочовешките ценности.

Татяна Брага / Tatyana Braga

✉ *Гл. ас. д-р Татяна Брага*
t.braga@ibl.bas.bg

✉ *Assist. Prof. Tatyana Braga, PhD*
t.braga@ibl.bas.bg